

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Горобця Євгена Вікторовича «Оперативно-розшукове забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право

Актуальність теми дисертаційного дослідження. На сьогодні організовані форми злочинної діяльності характеризуються втручанням у різні сфери життєдіяльності суспільства. Вони розвивається на підставі розширення й ускладнення кримінальної діяльності злочинних угруповань. Дестабілізуючий вплив організованої злочинності позначається на економіці, а також на політичних і суспільних процесах, що відбуваються в країні. Організована злочинність перетворилася на одну з важливих ланок причинного комплексу злочинності в цілому, тому що визначає процеси самодетермінації злочинності. У зв'язку з цим актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена об'єктивною необхідністю комплексної розробки теоретичних та правових засад оперативно-розшукового забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності, а також у формуванні на цій основі науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення такої діяльності.

Аналіз змісту дисертації та наукових публікацій Горобця Євгена Вікторовича дають підстави для позитивної оцінки наукових розробок здобувача. Робота містить всі необхідні для такого дослідження компоненти – глибокий критичний аналіз досягнень попередніх дослідників цієї та суміжних проблем, увагу до зарубіжного досвіду, узагальнення емпіричних даних, належну апробацію результатів дослідження. Обсяг опрацьованих матеріалів свідчить, що дисертант провів дослідження обраної ним теми на високому науковому та методичному рівні, що дало змогу сформулювати самостійні та оригінальні висновки і пропозиції, які виносяться на захист. Такий попередній висновок підтверджується оцінкою роботи за основними параметрами, які висувуються щодо дисертації на юридичну тематику.

У роботі чітко простежується зв'язок з науковими програмами, планами та темами. Своєчасність і актуальність дисертації підтверджується тим,

що робота виконана відповідно до положень Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки (що затверджена Указом Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021), Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки (що затверджена Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021), Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки (що затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756-р), пріоритетного напрямку «Правові механізми забезпечення і захисту прав та свобод людини», «Фундаментальні та прикладні проблеми наукового забезпечення боротьби зі злочинністю в Україні» Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 роки, що затверджена постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 року №12-21. Дослідження є складовою плану науково-дослідної роботи Одеського державного університету внутрішніх справ «Пріоритетні напрямки розвитку та реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер 0116U006773) та частиною загальної наукової теми, що виконується кафедрою кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ «Охорона та захист прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження» (0114U004019). Тема дисертаційного дослідження затверджена вченою радою Одеського державного університету внутрішніх справ 30 жовтня 2020 року (протокол № 3).

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Автором належним чином визначені об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження. Так, об'єктом дослідження визначено організована злочинна діяльність та діяльність уповноважених суб'єктів системи кримінальної юстиції з її розслідування. У свою чергу, предмет дослідження – оперативно-розшукове забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності.

Наукові положення, висновки й рекомендації, що містяться у роботі, є

достатньо аргументованими. Проведене дисертантом дослідження базується на комплексному, системному підході, характеризується відповідним рівнем наукових узагальнень. Обґрунтованість і достовірність виконаного дослідження визначається перш за все тим, що основою його проведення є основні положення сучасної юридичної науки і конкретних наук, сформульовані провідними вітчизняними й зарубіжними вченими з проблем оперативно-розшукової діяльності, кримінального процесу та криміналістики.

Автор у процесі дослідження орієнтувався на сучасну методологію наукового пізнання та технологію наукових досліджень. У дисертації використана система методів, що є сучасними, і за своїм змістом відповідає предмету дослідження, зокрема: діалектичний, догматичний, формально-логічний, порівняльно-правовий, структурного аналізу, прогностичний, системно-структурний, соціологічний, а також статистичний.

Зі змісту дисертації вбачається, що дисертант ґрунтовно ознайомився з працями українських та зарубіжних вчених, а також проаналізував ряд нормативно-правових актів, в результаті чого можна зробити висновок про те, що автор досягнув поставленої мети і виконав всі поставлені завдання дослідження.

Під час дослідження було використано аналітичні матеріали офіційної статистики Офісу Генерального прокурора, відомості з Єдиного державного реєстру судових рішень, результати опитування 129 слідчих та 187 працівників оперативних підрозділів Національної поліції України. Під час підготовки дисертації використано багаторічний досвід роботи дисертанта в оперативних підрозділах Служби безпеки України та Національної поліції України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним з перших наукових досліджень в умовах функціонування нової моделі кримінального переслідування, у якій комплексно розроблено основи оперативно-розшукового забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності.

Дисертаційне дослідження характеризується логікою побудови роботи, що відображається в його плані (структурі) і є підтвердженням того, що автор досить вдало обрав і всебічно розкрив обрану тему.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, сформульовані й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки й пропозиції використовуються у: *практичній діяльності правоохоронних органів України* – при розробленні та вдосконаленні відомчих нормативно-правових актів, підготовці посібників, методичних рекомендацій щодо оперативно-розшукового забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності (акт впровадження у практичну діяльність підрозділів внутрішньої безпеки Національної поліції України від 27 травня 2024 року б/н); *науково-дослідній діяльності* – під час проведення загальнотеоретичних і галузевих досліджень проблемних питань організації роботи оперативних підрозділів Національної поліції України (акт впровадження Одеського державного університету внутрішніх справ від 09 травня 2024 року б/н); *освітньому процесі* – викладені у дисертації положення використовуються під час підготовки посібників, методичних рекомендацій, проведення лекцій, семінарських і практичних занять з курсантами та слухачами закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання під час викладання навчальних дисциплін: «Криміналістика», «Кримінальний процес», «Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень», «Оперативно-розшукова діяльність» (акт впровадження Одеського державного університету внутрішніх справ від 09 травня 2024 року б/н).

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових виданнях. Основні положення дисертації викладено у шести наукових публікаціях, серед яких чотири статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, дві – тези доповідей на науково-практичних конференціях.

Дисертаційне дослідження виконано автором самостійно. Усі сформульовані в ньому положення, висновки та пропозиції обґрунтовані на основі

особистих досліджень автора. Для аргументації власних положень і висновків автора використовувалися напрацювання інших учених, на які обов'язково робилися посилання.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Позитивно оцінюючи зміст і наукове значення роботи, слід відмітити дискусійні положення та деякі критичні зауваження до роботи, а саме:

1. На наш погляд, доречним було б окремо проаналізувати стан наукової розробленості проблем оперативно-розшукового забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності, дослідити етапи наукового пошуку у вказаній царині.

2. У підрозділі 2.4 автор наголошує на доречності запровадження оперативного вивчення особи щодо якої не здійснюється оперативна розробка чи кримінальне переслідування, під яким розуміє систему гласних та негласних агентурно-оперативних заходів, які входять до системи оперативного (ініціативного) пошуку, спрямованих на вивчення способу життя, зв'язків та інших даних про особу з метою встановлення мотивації її поведінки під час досудового розслідування та своєчасного виявлення обставин, які свідчать про здійснення на таку особу протиправного тиску з боку підозрюваного чи його зв'язків, а також наявності реальної загрози життю чи здоров'ю особи та/або членам її сім'ї чи близьким родичам. У зв'язку з цим виникає питання щодо відповідності зазначених заходів вимогам ст. 6 «Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності» та ст. 9 «Гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності» Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»?

Разом з тим, наведені зауваження та побажання не ставлять під сумнів наукову значимість роботи в цілому. Зміст дисертаційної роботи висвітлений достатньо повно, виклад запропонованих у роботі положень базується на ґрунтовному опрацюванні літературних джерел з проблематики дисертаційного дослідження.

Висновок. Дисертація Горобця Євгена Вікторовича «Оперативно-розшукове забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності» є завершеною монографічною працею, у якій містяться науково обґрунтовані результати, які у сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, котре має суттєве значення для теорії і практики кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності.

Дисертація Горобця Євгена Вікторовича «Оперативно-розшукове забезпечення розслідування кримінальних проваджень щодо організованих форм злочинної діяльності» відповідає вимогам п.п. 10, 11 Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право в галузі знань «Право».

Рецензент:

**Завідувач кафедри
оперативно-розшукової діяльності
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Одеського державного університету
внутрішніх справ
кандидат юридичних наук,
доцент**

Сергій ЄГОРОВ